

Усложнения в субектния състав на данъчните правоотношения. Представителство. Правоприемство. Прехвърляне на данъчни задължения. Отговорност за чужд данъчен дълг. Солидарно задължени лица. Др. усложнения.

Усложнения в субектния състав на данъчните правоотношения:

Нормално едно данъчно правоотношение възниква с появата на предвидените в ПН юридически факти. След това то се развива между приходния орган и данъчния длъжник, като усложненията могат да са свързани със страните (само пасивната страна) или с промяна на юридическите факти.

Страните:

1. Представителството – принципно уредбата е от ГП и е приложима и в ДП. В ДОПК – чл.10 се съдържат специални норми, които уреждат назначаването на временен или специален представител и следователно в ДП е приложимо както законовото, така и договорното представителство, освен в случаите, когато субекта е лично задължен да окаже съдействие – чл.81 (5) или да се посочи (упълномощи) лице за контакти с приходната администрация – чл.28(4) и (5) ДОПК, като неизпълнението им води до прилагане на чл.32 ДОПК.

Чл. 10. (1) Всички процесуални действия в административното производство могат да се извършват лично от дееспособните физически лица.

(2) Малолетните, непълнолетните и поставените под запрещение физически лица се представляват от техните родители, съответно настойници или попечители.

(3) Юридическите лица се представляват от лицата, които ги представляват по закон.

(4) Лицата могат да се представляват от пълномощници въз основа на писмено пълномощно.

(5) Органът по приходите или съответният служител следи за наличието на дееспособност и представителна власт за извършване на съответните действия и при установяване на липсата им определя срок за отстраняване на нередовността.

(6) В случай че нередовността по ал. 5 засяга извършването на процесуално действие, което не е условие за допустимостта на производството, и не е отстранена в определения срок, смята се, че действието не е извършено. Ако действието е условие за допустимостта на производството и нередовността не е отстранена, производството се прекратява.

Специален вид представителство е това по чл.121 ЗДДС.

Чл. 121. (1) Чуждестранно лице, което не е установено в страната, но има обект на територията на страната, от който извършва независима икономическа дейност и отговаря на условията на този закон за задължителна регистрация или за регистрация по избор, се регистрира чрез акредитиран представител, с изключение на клоновете на чуждестранни лица, които се регистрират по общия ред.

(2) Чуждестранно лице, което не е установено в страната и няма обект на територията на страната, но извършва облагаеми доставки със стоки или услуги с място на изпълнение на територията на страната и отговаря на условията на този закон за задължителна регистрация или регистрация по избор, се регистрира чрез акредитиран представител.

(3) При регистрацията си по този закон чуждестранните лица по ал. 1 и 2 са длъжни да представят чрез акредитирания си представител документите, определени с правилника за прилагане на този закон.

(4) При прекратяване на лицето - акредитиран представител, или при настъпване на други обстоятелства, които водят до невъзможност това лице да изпълнява задълженията си по този закон, в 14-дневен срок от датата на настъпване на новите обстоятелства чуждестранното лице е длъжно да определи нов акредитиран представител. Ако не определи такъв, регистрацията му се прекратява по инициатива на органа по приходите.

2. Правоприемство – универсално и частно правоприемство по отношение на ЮЛ и ФЛ. Това е възможно при преобразуване на ЮЛ или при настъпване на смърт при ФЛ (чл.43 ЗКПО – при преобразуване). Когато собствеността върху недвижим имот се прехвърли, прехвърля се и данъка. Съществува колизия между чл.36 ДОПК (прекратяване на данъчното производство и чл.126 ДОПК, който предвижда, че при открита ревизия и много правоприемници последните следва да посочат представител в производството). Правоприемството е различно от прехвърлянето на данъчни задължения – чрез договор не може да се прехвърля такова задължение на трето лице (от ФП) и такъв договор е относително недействителен спрямо държавата.

Чл. 43. (ЗКПО) (1) При преобразуване на търговски дружества или при преустройство на кооперативни организации новоучредените или приемащите дружества/кооперативни организации са солидарно отговорни за данъчните задължения на преобразуваните се дружества или кооперативни организации до размера на получените права.

(2) При прехвърляне на предприятие по чл. 15 от Търговския закон правоприемникът е солидарно отговорен за данъчните задължения на отчуждителя до размера на получените права.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 се прилагат разпоредбите на Търговския закон.

Чл. 36. (1) Когато преди издаване на административния акт физическо лице, страна в производството, почине, или юридическо лице, страна в производството, престане да съществува, производството се прекратява.

(2) Актовете за прекратяване на производството по ал. 1 се връчват на наследниците и правоприемниците, като се поставя и съобщение по реда на чл. 32, ал. 4 - 6, и се смятат за отказ за издаване на акт, като не се засягат правата на наследниците и правоприемниците да искат от свое име издаването на съответния акт.

Ревизия при правоприемство

Чл. 126. В случаите на правоприемство или прекратяване, когато са налице множество правоприемници или отговарящи за задълженията лица и техните задължения или отговорност се установяват в общо производство, преди да предприеме съответните процесуални действия органът по приходите уведомява писмено за това лицата, като ги поканва в определен от него срок, но не по-малко от 14 дни, да посочат писмено представител в производството до приключването му с влязъл в сила акт.

3. Отговорност за чужд дълг – когато трето лице е задължено по закон да удържа и внася чужд данък (чл.14, т.2 и чл.15 ДОПК), т.е. третото лице се приравнява на ДЗЛ.

Чл.16 ДОПК – определение за тези трети лица – това са лицата, които са определени в закон при определени случаи да внасят данък.

Чл.19 ДОПК – членове на органи на управление.

Лица, задължени да удържат и внасят данъци или задължителни осигурителни вноски

Чл. 15. (1) Когато в закон е предвидено, че определено лице е задължено да удържа и внася данъци или задължителни осигурителни вноски, за това лице се прилагат правилата, определящи правата и задълженията на субект в производствата по този кодекс.

(2) Данъци или задължителни осигурителни вноски, удържани и внесени от лицето по ал. 1, се смятат за платени от името и за сметка на лицето, от чието възнаграждение или плащане са били удържани, дори и когато не е имало задължение за удържане.

Отговорно трето лице

Чл. 16. (1) Задължено лице по чл. 14, т. 3 е лице, което в предвидените от закон случаи има задължение за внасяне на данъка или задължителната осигурителна вноска на носител на задължението или на лице, задължено да удържа и внася данъци или задължителни осигурителни вноски, които не са внесени в срок.

(2) За задължените лица по чл. 14, т. 3 се прилагат правилата, определящи правата и задълженията на субект в производствата по този кодекс.

(3) Отговорността на задълженото лице по чл. 14, т. 3 обхваща данъците и задължителните осигурителни вноски, лихвите и разноските за събирането им.

Отговорност на трето лице - член на орган на управление или управител

Чл. 19. (1) Когато член на орган на управление или управител на задължено лице по чл. 14, т. 1 и 2 укрие факти и обстоятелства, които по закон е бил длъжен да обяви пред органа по приходите или публичния изпълнител и вследствие от това не могат да бъдат събрани задължения за данъци или задължителни осигурителни вноски, той отговаря за несъбраното задължение.

(2) Управител или член на орган на управление, който недобросъвестно извърши плащания в натура или в пари от имуществото на задължено юридическо лице по чл. 14, т. 1 или 2, представляващи скрито разпределение на печалбата или дивидент, или отчужди имущество на задълженото лице безвъзмездно или по цени, значително по-ниски от пазарните, вследствие на което имуществото на задълженото лице е намаляло и по тази причина не са изплатени данъци или задължителни осигурителни вноски, отговаря за задължението до размера на извършените плащания, съответно до размера на намалението на имуществото.

4. Солидарна отговорност – само пасивна, защото активния субект в данъчните правоотношения е само държавата – чл.18 ДОПК, чл.45 ЗМДТ, чл.43 и чл.50 ЗКПО, при принудителното изпълнение по чл.211 ДОПК

Отговорност на лицата, задължени да удържат и да внасят данъци или задължителни осигурителни вноски

Чл. 18. (1) Лице, задължено по закон да удържа и да внася данък или задължителни осигурителни вноски, което не удържи и не внесе данъка или вноските, е солидарно отговорно с носителя на задължението за неударжания и невнесен данък или осигурителни вноски.

(2) В случаите, когато лицето по ал. 1 е удържало данъка или задължителните осигурителни вноски, но не ги е внесло, то дължи невнесен данък или задължителни осигурителни вноски, а отговорността на носителя на задължението се погасява.

Чл. 45. (1) (ЗМДТ) Данъкът се заплаща от приобретателя на имуществото по чл. 44, а при замяна - от лицето, което придобива имуществото с по-висока стойност, освен ако е уговорено друго. В случай, когато е уговорено, че данъкът се дължи от двете страни, те отговарят солидарно. Когато страните са се уговорили, че данъкът се дължи от прехвърлителя, другата страна е поръчител.

(2) Когато приобретателят на имуществото е в чужбина, данъчно задължен е прехвърлителят.

Чл. 43. (1) (ЗКПО) При преобразуване на търговски дружества или при преустройство на кооперативни организации новоучредените или приемащите дружества/кооперативни организации са солидарно отговорни за данъчните задължения на преобразуващите се дружества или кооперативни организации до размера на получените права.

(2) При прехвърляне на предприятие по чл. 15 от Търговския закон правоприемникът е

солидарно отговорен за данъчните задължения на отчуждителя до размера на получените права.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 се прилагат разпоредбите на Търговския закон.

Чл. 50. Когато данъкът по чл. 34, ал. 1 и 4 не е удържан и внесен по съответния ред, той се дължи солидарно от данъчните субекти по този закон и лицата, задължени да удържат данъка при източника.

Солидарна отговорност

Чл. 211. (1) Който изплати на длъжника вземания или му предаде вещи въпреки наложения по съответния ред заповор, отговаря солидарно с него за изплатеното или предаденото до размера на задължението с лихвата след плащането.

(2) Когато изплащането по ал. 1 е извършено от юридическо лице или неперсонифицирано дружество, заедно с него отговаря солидарно управителят или членовете на управителния орган, или управляващият съдружник, които са допуснали изплащането.

(3) В случаите по ал. 1 и 2 се издава разпореждане за изпълнение от публичния изпълнител, който може да приложи предвидените в този кодекс обезпечителни мерки и изпълнителни действия.

чл.180 ДОПК – изпълнение на публични задължения.

Изпълнение на публични задължения от трети лица

Чл. 180. (1) Лице, което изпълни чуждо публично задължение, установено с влязъл в сила акт и неизпълнено в сроковете за доброволно изпълнение, встъпва в правата на публичния взискател по отношение на направените обезпечения и реда на вземането в производството по несъстоятелност или в изпълнителното производство срещу длъжника по реда на Гражданския процесуален кодекс или на този кодекс, когато:

1. изпълнението е станало с изрично писмено съгласие на задълженото лице с достоверна дата, или

2. изпълнилият задължението е кредитор на задълженото лице, ако публичният взискател на основание своите обезпечения или привилегии е кредитор с право на предпочтително удовлетворение, или

3. изпълнилият задължението е задължен наред със задълженото лице за изпълнението на публичното задължение, или

4. изпълнилият задължението е купувач на недвижим имот и заплаща до размера на покупната цена публичното вземане в полза на публичния взискател за имоти, за които е наложена възбрана, обезпечаваша публичното вземане, или

5. изпълнилият задължението е наследник, приел по опис наследство, и е изпълнил със свои средства публичните задължения на наследодателя.

(2) Изпълнилият задължението встъпва в правата по ал. 1 до размера на своята претенция срещу задълженото лице.